

วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

KM (Knowledge Management)

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556

โดย นางเสวีร เรื่องอินทร์ หมวดวิชา ภาษาอังกฤษ แผนก วิชาสามัญสัมพันธ์ ฝ่าย วิชาการ

Collocation

จาก “คอลัมน์ภาษาน่ารู้” มติชนสุดสัปดาห์ ของอาจารย์สมคิด ญาณวิงสะ อาจารย์ได้เขียนอธิบายถึง **Collocation** ไว้ที่น่าสนใจว่า **Collocation** คือการผสมคำในลักษณะที่นิยมใช้กันในภาษานั้นๆ โดยได้ยกตัวอย่างประกอบการอธิบายตอนหนึ่งว่า เพื่อนชาวจีนของอาจารย์ใช้ภาษาในการอธิบายวลี “ลมพัดแรงมาก” เป็นภาษาอังกฤษว่า **big wind** ซึ่งดูเหมือนจะฟังและเข้าใจได้ง่าย แต่สำหรับเจ้าของภาษานั้นไม่สามารถทำความเข้าใจคำหรือวลีนี้ได้

สำหรับผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองจะพบว่า มีพจนานุกรมแบบ **collocation** ที่ช่วยบอกและอธิบายว่าคำไหนที่นิยมใช้คู่กับคำไหนบ่อยๆ เช่นคำว่า **knowledge** ก็จะมีคำที่นิยมใช้คู่กันคือ **considerable, great, vast, comprehensive, sound, thorough, detailed, broad, extensive, inside, common, factual, practical, up-to-date** เป็นต้น ทำให้การใช้ภาษาในการเขียนประโยคมีความหลากหลายมากขึ้น และช่วยสร้างแนวความคิดในการเขียนอีกด้วยซึ่งแตกต่างกับพจนานุกรมแบบ **thesaurus**

ผู้ใช้ภาษาจำเป็นต้องมีความรู้ในด้านคำศัพท์เพื่อใช้ในการผูกประโยคคือ รู้ว่าคำศัพท์คำใดมักใช้ควบคู่กับคำศัพท์ใด เช่น ภาษาอังกฤษจะใช้คำว่า **strong wind** และ **heavy rain** เมื่อต้องการสื่อความหมายว่า “ลมแรง” และ “ฝนตกหนัก” ตามลำดับ

คำว่า **strong** ยังอาจจะใช้ควบคู่กับ **coffee** เป็น **strong coffee** เพื่อสื่อความหมายว่า “กาแฟแก่” (นั่นคือรสชาติของกาแฟที่เข้มข้นอย่างมาก) ส่วนคำว่า **heavy** ก็อาจใช้ควบคู่กับ **smoker** เป็น **heavy smoker** เพื่อสื่อความหมายว่า “คนที่สูบบุหรี่จัด” เช่นกัน

จากตัวอย่าง **strong wind, heavy rain, strong coffee, heavy smoker** และคำแปลในภาษาไทยข้างต้น เป็นปรากฏการณ์ทางภาษาที่เรียกว่า **collocation** ซึ่งอธิบายได้ว่า ‘**which word goes with which**’

คำว่า **collocation** ใช้เป็นคำนาม ในทางภาษาศาสตร์มีใช้อยู่ 2 ความหมายคือ

- ปรากฏการณ์ที่คำตั้งแต่ 2 คำขึ้นไป มักปรากฏร่วมกันตามความนิยมในการใช้ภาษา ในความหมายนี้คำว่า **collocation** จะใช้เป็น **uncountable noun**

เช่น **Advanced students of English need to be aware of the importance of collocation.**

“ผู้เรียนภาษาอังกฤษระดับสูงจำเป็นต้องตระหนักถึงความสำคัญของปรากฏการณ์ที่คำมักปรากฏร่วมกัน”

- กลุ่มคำที่มักปรากฏร่วมกัน กลุ่มคำกลุ่มหนึ่งก็คือเป็น **collocation** หนึ่ง ในความหมายนี้ คำว่า **collocation** จะใช้เป็น **countable noun**

เช่น ‘**Strong wind**’ and ‘**heavy rain**’ are **English collocations**.

“**Strong wind** และ **heavy rain** ต่างก็เป็นกลุ่มคำที่มักปรากฏร่วมกันในภาษาอังกฤษ”

ส่วนคำว่า **collocate** อาจใช้เป็นกริยาก็ได้ หรือใช้เป็นคำนามก็ได้

- เมื่อใช้เป็นคำกริยา หมายความว่า “มักปรากฏร่วมกัน”

เช่น ‘**Strong**’ collocates with ‘**wind**’.

“คำว่า **strong** มักปรากฏร่วมกับคำว่า **wind**” หรือ

‘**Strong**’ and ‘**wind**’ collocate. หรือ

“คำว่า **strong** กับคำว่า **wind** มักปรากฏร่วมกัน”

- เมื่อใช้เป็นคำนาม หมายความว่า “คำที่มักปรากฏร่วมกัน”

เช่น ‘**Strong**’ and ‘**wind**’ are collocates.

“คำว่า **strong** กับคำว่า **wind** เป็นคำที่มักปรากฏร่วมกัน”

ทั้ง **collocation** และ **collocate** เป็นภาษาละติน แปลว่า “ตั้งอยู่ร่วมกัน” สำหรับเรื่อง **collocation** นั้นจัดว่าเป็นเรื่องใหม่ ในปี ค.ศ. 1940 นักภาษาศาสตร์ชาวอังกฤษชื่อ **J.R. Firth** เป็นผู้ริเริ่มนำคำนี้มาใช้ในภาษาศาสตร์ ด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ไม่นานนี้ พจนานุกรมภาษาอังกฤษ-อังกฤษ สำหรับผู้เรียนภาษา (**monolingual learners’ dictionary** หรือ **MLD**) ตระหนักถึงความจำเป็นและประโยชน์ได้ปรับข้อมูล **collocation** ในรูปของตัวอย่างแสดงวิธีใช้คำ ดังตัวอย่างเช่น เมื่อสืบค้นคำว่า **smoker** จะพบข้อมูลดังนี้ “**a heavy smoker (= sb.(somebody) who smokes a lot)**”

การเพิ่มคำอธิบายในวงเล็บจะช่วยให้ผู้ใช้พจนานุกรมเข้าใจความหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น แต่ไม่จำเป็นต้องมีเสมอไป ด้วยเหตุผลว่า **collocation** ไม่ใช่ **idiom** หรือสำนวน ซึ่งจะแสดงความหมายพิเศษแตกต่างไปจาก ความหมายปรกติตามตัวอักษรของคำศัพท์มารวมกัน จึงจำเป็นต้องมีคำอธิบายกำกับทุกครั้ง เช่น

- **There is no smoke without fire.** (สำนวนแบบอังกฤษ) หรือ
- **Where there’s smoke, there is fire.** (สำนวนแบบอเมริกัน)

จะมีคำอธิบายว่า ;“(saying) if sth.(something) bad is being said about sb (somebody) / sth (something) it usually has some truth in it.”

ในการใช้ภาษานั้นต้องให้มีความเป็นธรรมชาติและเป็นที่ยอมรับของเจ้าของภาษา นั่นคือ ฟังดูไม่ขัดใจหรือแปลกประหลาดในสายตาของเจ้าของภาษา ไม่แปร่งหู ผู้ใช้ภาษาจำเป็นต้องรู้จัก **collocation** และจำเป็นต้องสะสมความรู้ด้านนี้ (เช่น **strong wind, heavy rain, strong coffee, heavy smoker**) เช่นเดียวกับการเพิ่มพูนความรู้ศัพท์เป็นคำๆ

ประเภท ของ collocation

พจนานุกรมและตำราส่วนใหญ่จะถือชนิดคำที่ปรากฏอยู่ร่วมกันเป็นหลักในการจำแนกประเภท **collocation** ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

- adjective + noun เช่น	bright light “แสงสว่าง”
- quantifier + noun เช่น	a beam of light “ลำแสง”
- verb + noun เช่น	emit light “เปล่งแสง”
- noun + verb เช่น	light shines “แสงส่อง”
- noun + noun เช่น	a light source “แหล่งกำเนิดแสง”
- preposition + noun เช่น	by the light of the moon “โดยอาศัยแสงจันทร์”
- noun + preposition เช่น	the light from the window “แสงจากหน้าต่าง”
- adverb + verb เช่น	choose carefully “เลือกด้วยความรอบคอบ”
- verb + verb เช่น	be free to choose “มีอิสระที่จะเลือก”
- verb + preposition เช่น	choose between two things “เลือกระหว่างของสองสิ่ง”
- verb + adjective เช่น	make sth. safe “ทำให้ปลอดภัย”
- adverb + adjective เช่น	perfectly safe “ปลอดภัยเต็มที่”
- adjective + preposition เช่น	safe from attack “ปลอดภัยจากการถูกจู่โจมหรือทำร้าย”

(ข้อมูลจาก **Oxford Collocation Dictionary**)

สำหรับพจนานุกรมบางฉบับได้จำแนก **collocation** ออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. **grammatical collocation** หมายถึงวลีที่ประกอบด้วยคำหลัก (อาจเป็นคำนาม คำคุณศัพท์ หรือคำกริยา) ปรากฏคู่กับคำบุพบทหรือโครงสร้างไวยากรณ์อื่น เช่น กริยารูป **infinitive** หรืออนุประโยค ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คำนามเป็นหลัก

- **news about the earthquake** “ข่าวเกี่ยวกับแผ่นดินไหว” [noun + preposition]
- **an attempt to cut costs** “การพยายามลดต้นทุน” [noun + infinitive]
- **the news that he died** “ข่าวที่ว่าเขาตาย” [noun + that-clause]

คำคุณศัพท์เป็นหลัก

- **angry at everyone** “โกรธทุกคน” [adjective + preposition]
- **ready to go** “พร้อมที่จะไป” [adjective + infinitive]
- **afraid that he would fail to the exam** “กลัวว่าเขาจะสอบตก” [adjective + that-clause]

คำกริยาเป็นหลัก

- **adhered to the plan** “ยึดตามแผน” [verb + preposition]
- **offered to help** “เสนอว่าจะช่วย” [verb + infinitive]
- **enjoyed watching TV** “ชอบดูโทรทัศน์” [verb + V-ing]
- **suggested that he sees a doctor** “เสนอแนะให้เขาไปหาหมอ” [verb + that-clause]

2. **lexical collocation** หมายถึงกลุ่มคำที่ปรากฏร่วมกันประเภทที่นอกเหนือจากประเภทแรก มักประกอบด้วยคำนาม คำกริยา คำคุณศัพท์ หรือคำกริยาวิเศษณ์ เช่น

- **wind a watch** “ไขลานนาฬิกา” [verb + noun]
- **strong tea** “น้ำชาแก่” [adjective + noun]
- **land reform** “การปฏิรูปที่ดิน” [noun + noun]
- **adjectives modify** “คำคุณศัพท์ขยายความ” [noun + verb]
- **a bouquet of flower** “ดอกไม้ช่อหนึ่ง” [noun of noun]
- **sound asleep** “หลับสนิท” [adverb + adjective]
- **argue heatedly** “โต้แย้งอย่างเผ็ดร้อน” [verb + adverb]

ด้วยความแตกต่างของ **collocation** ที่ได้ถูกจำแนกเป็นประเภทหรือชนิดย่อยดังที่แสดงไว้ข้างต้นนั้น จะพบว่าประเด็นสำคัญที่ผู้เรียนภาษาต้องตระหนักคือ คำศัพท์ที่เลือกใช้เพื่อสื่อสารนั้นมักมีคำอื่นใช้ควบคู่กันไป ด้วย เพื่อให้ความหมายสมบูรณ์ชัดเจนยิ่งขึ้น

สรุปเนื้อหาจาก

“คอลัมน์ภาษาน่ารู้” - มติชนสุดสัปดาห์ ฉบับประจำวัน 2-8 พฤษภาคม พ.ศ.2546
โดย สมศีล วัฒนวิงศา (ผู้แปล. 2001 จุฬาฯ กทม. 10332)

เอกสารอ้างอิง

- **LTP Dictionary of Selected Collocations (1997)**
- **The BBI Dictionary of English Word Combinations, revised edition (1997)**
- **Oxford Collocations Dictionary for Students of English (2002)**